COMUNICĂRI ÎN PLEN

CZU: 811.135.1’373(478)
https://doi.org/10.52505/lecturi.2025.07.01

PAGINI DE LINGVISTICĂ ȘI TERMINOLOGIE BASARABEANĂ (*IN MEMORIAM* PROFESORUL VASILE BAHNARU)

Eugenia MINCU
Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al USM
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3774-2599

Dorina MACOVEI
Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al USM
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5345-5725

Rezumat. *Vasile Bahnaru*, *lingvist*, *lexicograf și terminolog notoriu din Republica Moldova*, *este cunoscut pentru contribuțiile sale în domeniul lexicografiei și al studiului limbii române. Lucrările sale lexicografice* („*Dicționar de omonime*”, „*Mic dicționar de neologisme*” *etc.*) *sunt esențiale în cultivarea limbii române. Cercetările sale se axează*, *în special*, *pe influența limbilor savante asupra limbilor romanice* (*aici*, *limba română*). *Discipol al academicianului Silviu Berejan*, *dezvoltă teorii originale versus originea limbii române*, *dar și perspective de abordare a terminologiei în limba română în context de globalizare*, *promovând comunicarea academică specializată. Pasiunea și dragostea pentru adevărul lingvistic*, *pentru filologia autohtonă*, *pentru neamul românesc l-au format pe profesorul Vasile Bahnaru ca specialist notoriu consacrat al „Ars linguae et Ars terminologiae Romaniae*”.

Cuvinte-cheie: *limba română*, *lingvistică*, *terminologie*, *abordări*, *perspective*, *contribuții.*

Pages of Bessarabian Linguistics and Terminology (*In Memoriam* Professor Vasile Bahnaru)

Abstract. *Vasile Bahnaru*, *a renowned linguist*, *lexicographer*, *and terminologist from the Republic of Moldova*, *is known for his contributions to lexicography and the study of the Romanian language. His lexicographic works* („*Dicționar de omonime*”, „*Mic dicționar de neologisme*” *etc.*) *are essential for the cultivation of the Romanian language. His research focuses primarily on the influence of scholarly languages on Romance languages*, *particularly Romanian. A disciple of the well-known academician Silviu Berejan*, *he developed original theories on the origin of the Romanian language and new perspectives on Romanian terminology in the context of globalization*, *promoting specialized academic communication. His passion and love for linguistic*

truth, *native philology*, *and the Romanian people shaped Professor Vasile Bahnaru into a distinguished expert dedicated to* "*Ars Linguae et Ars Terminologiae Romaniae*".

Keywords: *Romanian language*, *linguistics*, *terminology*, *approaches*, *perspectives*, *contributions.*

Despre ce este a scris profesorul Vasile Bahnaru? Despre limbă!

„Pentru a conștientiza importanţa și valoarea limbii în viaţa omului, este suficient, credem, să amintim de polisemantismul substantivului *limbă*, care dispune de mai multe sensuri. În primul rând, este vorba de sensul direct „organ musculos mobil care se află în cavitatea bucală, servind la perceperea gustului, la mestecarea și la înghițirea alimentelor, fiind și organul principal de vorbire", după care urmează sensurile derivate: 2. „sistem de comunicare alcătuit din sunete articulate, specific oamenilor, prin care aceștia își exprimă gândurile, sentimentele și dorinţele; limbaj, grai". Originea limbii; 3. „limbaj al unei comunităţi umane, istoric constituită, caracterizat prin structură gramaticală, fonetică și lexicală proprie". Limba română; 4. „mod de exprimare propriu unei persoane, în special unui scriitor". Limba lui Mihai Eminescu; 5. „totalitate de mijloace și procedee (altele decât sunetele articulate) folosite spre a comunica oamenilor idei și sentimente. Limba surdomuţilor. 6. (înv. și reg.) „capacitate de a vorbi; cuvânt, glas, grai, vorbă". Străin la limbă și la port; 7. (înv.) „prizonier folosit ca informator asupra situaţiei armatei inamice". A interoga o limbă; 8. (înv.) „comunitate de oameni care folosesc același mijloc de comunicare; popor, neam, naţiune". Limbile păgâne; 9. „obiect, instrument sau lucru de formă alungită sau cu funcţie de comunicare. Limbă de încălţat. Limba ghetei. Limbă de foc. Limba clopotului. Limba ceasului. Limba cuţitului. Limbă de pământ. Limbă de pădure etc." (Bahnaru, 2023, p. 271).

Profesorul Vasile Bahnaru a scris despre limba română, despre „cea mai mare dreptate pe care poporul şi-a făcut-o singur sieşi" (vorba lui Grigore Vieru), despre un *a fi* al cuvântului românesc în scrierea istoriei basarabene: afirmarea statutului de limbă oficială a Republicii Moldova, modificarea atitudinii lingvistice a autorităților din Basarabia, trecerea la grafia latină etc.

In corpore, cercetarea filologului Vasile Bahnaru reprezintă o carte despre „o întoarcere lentă la izvoare"; un titlu „dureros" al studiului vizat: „Mai lungă-mi pare calea acum la-ntors acasă" (Vasile Alecsandri) (Bahnaru, 2022a, pp. 11-141), pentru că „interesul pentru limba maternă înseamnă însăşi existenţa noastră naţională, dat fiind că orice popor devine ceea ce este numai prin limba sa" (Bahnaru, 2011a, p. 361).

„Bineînțeles, pe parcursul activității mele de cercetare am fost pus în situația să mă documentez și în alte domenii, mai ales în istorie și în special în istoria limbii

române, în sociolingvistică, dialectologie, gramatică etc.”, spune profesorul Vasile Bahnaru într-un interviu (Bahnaru, 2022b, pp. 257-295).

De altfel, tot aici, menționează profesorul Vasile Bahnaru, „revenirea la alfabetul latin, la limba română s-a realizat, în mare parte, și cu contribuția savanților din cadrul Institutului, fie că aceștia scriau și publicau în presa periodică materiale despre necesitatea revenirii la scrisul românesc, fie că intrau în componența unor comisii guvernamentale sau parlamentarecare examinau această problemă. În categoria acestora am fost și eu …” (*Ibidem*, pp. 257-294).

Acest citat îl considerăm esențial în aprecierea cercetărilor filologice, realizate de către profesorul Vasile Bahnaru, care este, *de facto*, o istorie a unui neam și a unei limbi, care a rezistat timpului grație OAMENILOR – „lingviști, scriitori și oameni de cultură și de știință ONEȘTI” (Bahnaru, 2022a, p. 119).

Care sunt punctele forte ale cercetărilor semnate de profesorul Vasile Bahnaru?

Multitudinea subiectelor puse în discuție – semasiologie, lexicologie, lexicografie, lingvistică generală, sociolingvistică etc. – sinteză a cunoștințelor polivalente.

Limba română la începuturi, analizată din perspectiva unui organism viu, care evoluează și se dezvoltă organic și dinamic este subiectul studiului *Începutul modernizării lexicului românesc* (pe baza operelor lui Varlaam, Dosoftei și Antim Ivireanul) (Bahnaru, 2022a, pp. 181-213). Sunt evidențiate creativitatea și inovația, neologizarea în sistemul lexical al limbii române, în perioada de referință, dar și momentul „de introducere a limbii române în serviciul divin” (*Ibidem*, p. 181). Studiul propune o cunoaștere a limbii române „la începuturi” (structură, gramatică, lexic) și o percepe și o înțelegere a influențelor altor limbi care au contribuit la formarea ei, în contextele respective, istoric și sociocultural.

Lucrarea *Conceptul de câmp semantic în lexicologia modernă* (*referire spectrală la studiile lui Eugen Coșeriu*) (*Ibidem*, pp. 319-328), în care limba este reprezentată ca „tablou al universului” (*Ibidem*, p. 319), se cere „aranjarea cuvintelor după rang”, „în grupuri asociative”, care să dea „structură și sistem limbii”, vine în susținerea afirmației lui Tudor Arghezi: „În limbă cuvintele nu stau izolate. Dicționarul le dă ordine şi explicare. Comunicarea ideilor începe cu alegerea cuvintelor, împrejurări deosebite cer cuvinte pe potriva lor. N-avem dreptul să scădem cu nimic bogăția şi onoarea limbii noastre”. Așadar, relațiile ierarhice hipo-/hiperonimie dezvoltă rețele lexicale (paradigmatice și sintagmatice) care se cer percepute, analizate, conceptualizate etc., căci acesta este „meșteșugul blestemat şi fericit al cuvintelor” (Tudor Arghezi).

Într-un interviu, profesorul Vasile Bahnaru menționează: „… tema primei mele teze de doctorat *Mutații de sens*: *cauze*, *modalități*, *efecte* […] conducător științific […] acad. Silviu Berejan, om de o cultură și de un orizont științific invidiabil. Poate că prof. Silviu Berejan a fost cel mai mare lingvist din arealul basarabean și om cu calități morale și intelectuale de excepție, căci puțini oameni există în viața noastră care ar putea recunoaște că nu numai elevii învață de la dascălii lor, ci și dascălii învață de la discipolii lor".

Așadar, discipol al academicianului Silviu Berejan, profesorul Vasile Bahnaru dezvoltă și promovează teoriile științifice ale mentorului său: „Ca urmare a identificării de către acad. Silviu Berejan a relaţiilor existente între unităţile lexicale în 1) planul expresiei (omolexie, paralexie şi eterolexie) şi 2) în planul conţinutului existent (omosemie, parasemie şi eterosemie) au fost identificate şi unităţile lexicale corespunzătoare: omolexia, paralexia şi eterolexia, pe de o parte, şi omosemia, parasemia şi eterosemia, pe de altă parte. Mai mult decât atât, acest lucru a permis să identificăm încă un tip de relaţii – parasemolexia, care se manifestă simultan atât în planul expresiei, cât şi în cel al conţinutului.

Acceptarea existenţei acestor relaţii şi a fenomenelor lexicale corespunzătoare ne permite să prezentăm acest compartiment al lexicologiei într-o viziune sistemică constând din fenomene lexico-semantice justificate şi interdependente, probă concludentă servind în această ordine de idei manualul de lexicologie elaborat şi editat de Institutul de Filologie" (Bahnaru, 2018, pp. 3-15).

În studiile sale de terminologie, mai modeste ca număr, dar valoroase, profesorul Vasile Bahnaru îl consideră pe Dimitrie Cantemir, pe bună dreptate, „pionier al internaţionalizării terminologiei româneşti" (Bahnaru, 2011a, p. 69). Romanul alegoric *Istoriia Ieroglifică*, *în doaăsprădzece părți împărțită*, *aşijderea cu 760 de sentenții frumos împodobită*, *la începătură cu scara a numerelor dezvălitoare* … reprezintă o excelentă interacțiune a valorilor existențiale care au drept suport referințe mitologice, istorice, filosofice, culturi antice etc.; acestea raportate la reprezentarea subiectivă (simbolică) a lumii. Totodată, *Scara a numerelor și cuvintelor ieroglificești*/*streine tâlcuitoare*, care explică 279 de cuvinte preluate, în special, din limbile savante și considerate de către Dimitrie Cantemir binevenite în limba română pentru a denomina „învățăturile grele", este un prim model de dicționar explicativ.

Cu referire la termenii tehnici și științifici incluși în *Dicționarul explicativ al limbii române*, profesorul Vasile Bahnaru menționa: „În această ordine de idei este necesar să facem o distincție netă între vocabularul științific și tehnic (care este de origine savantă sau străină) și cel al meseriilor, de cele mai multe ori popular, care face parte din fondul vechi al limbii. Termenii au unele caracteristici obligatorii în raport cu unitățile lexicale obișnuite. De obicei, unitățile terminologice sunt

monosemantice, lipsite de valori conotative și, respectiv, de sensuri figurate, au circulație internațională și nu au sinonime. În același timp, urmează să avem în vedere că definițiile precise ale termenilor științifici țin de competența specialiștilor […] în procesul de selectare a termenilor în vederea includerii acestora în dicționar, urmează să ne conducem de caracteristica semantică a termenilor, luându-se în calcul locul termenului în sistemul lexico-semantic al limbii literare" (Bahnaru, 2011b, pp. 97-99).

Sintagma *metaforă terminologică*; profesorul Vasile Bahnaru nu recunoaște acest construct, deși înrădăcinat în uzul terminologic: „Nu este nimic altceva decât transfer semantic". Totuși, arată caracterul „motivat" al acestui fenomen și se referă la:

a) motivarea internă a termenului (de natură diacronică, în special, motivarea prin modelatori semantici; de natură sincronică etc.);

b) motivarea externă, axată pe relaţia între **obiect semnificat** şi **formă semnificantă**.

Unul dintre tipurile de motivare externă este **motivarea metasemică**, care presupune estomparea sensului primar al cuvântului prin achiziţionarea de sensuri derivate.

Profesorul Vasile Bahnaru (Bahnaru, 1988, p. 72) distinge **„metasemia implicativă de natură estetică" (**relaţia imagine poetică şi ideea mesajului) şi **„metasemia implicativă de natură denominativă" (**relaţia semn şi realitate lingvistică).

În articolele *Din istoria cuvintelor* și *Cuvintele în tumultul vieții*, profesorul Vasile Bahnaru oferă etimologia cuvintelor specializate (termeni domeniali), dar nu face referire la fenomenul *transfer semantic* sau *metasemie.*

„Merită atenție și etimologia substantivului *alchimie* „chimie a Evului Mediu care, pe lângă obținerea unor produse, urmărea prefacerea metalelor în aur și descoperirea elixirului vieții", care vine din limba franceză *alchimie*, atestat în 1940. Franceza a luat cuvântul din latina medievală *alchemia*, unde a pătruns din arabă *al chimiya* „chimie", aici cuvântul fiind împrumutat probabil din greacă *khemya* „magie neagră", având în componență formantul egiptean *chem* „negru". Este lesne a deduce că denumirea științei care se numește *chimie* tot de aici vine" (Bahnaru, 2011b, pp. 214-215).

Substantivul *alcool*, „lichid incolor, inflamabil, obținut prin fermentarea zaharurilor din cereale, din fructe și folosit la prepararea băuturilor spirtoase, dezinfectant etc.", este desigur un împrumut din limbile neolatine, fiind admisă influența altor limbi. În limba franceză, substantivul *alcool*, atestat în 1580, vine din latina medievală a alchimiștilor *alkol*, *alkohol* „produs în formă de pudră sau lichid, caracterizat printr-un nivel maxim de purificare sau distilare", în latina

medievală a alchimiștilor fiind împrumutat din limba arabă *al-kohl* „antimoniu pulverizat” (*Idem*).

Exemple de etimologizare a cuvintelor (parte a vocabularului fundamental):

„Verbul a *săruta*, ca meglenoromânul *sărutari*, reproduce latinescul *salutare*, deși în textele vechi, apare uneori cu semnificația latină; totuși, nu este sigur că a fost cunoscut astfel până mai târziu în limba curentă, în orice caz meglenoromâna atestă vechimea schimbării de sens la noi în limbă a lui *salutare*” (*Ibidem*, pp. 201-202).

Rost vine din latinescul *rostum* „cioc”, „bot” și a ajuns să însemne „gură”, deși în limba modernă cu această semnificație nu mai există, fiind observat doar în unele construcții osificate (*a nu avea rost*), în timp ce, „a rosti, a pronunța, a vorbi” este suficient de frecvent; facem abstracție pentru moment de utilizarea substantivului *rost* ca termen special în industria țesutului (*Ibidem*, p. 200).

Publicistică

Articolul *Limba Română și baba care se piaptană* (Bahnaru, 2022a, pp. 147-151) este un *Quo vadis?*/*Unde mergi?*/*Încotro o apuci?* LUME! Este un strigăt în totală nedumerire la realitatea lingvistică, un îndemn în a conștientiza importanța și valoarea limbii, condiție existențială în destinul unui om și în destinul unei națiuni.

Menționăm utilizarea în titlu a unei secvențe din înțelepciunea românească: […] „această parte intraductibilă a unei limbi formează adevărata ei zestre” (Mihai Eminescu).

„Recitindu-l pe Eminescu ne reîntoarcem, ca într-un dulce somn, la noi acasă” (Mircea Eliade). Ne referim la lucrarea *Naționalismul în publicistica lui Mihai Eminescu* (*analiza semasiologică și pragmatică*) (*Ibidem*, pp. 277-302). Cuvintele-cheie: familie, neam, dragoste pentru propria națiune, patriotism (sinonim România), bună-credință, onestitate, *juis sanguinis*/legea sângelui (*Ibidem*, p. 282) etc.

Limbajul poetic eminescian, specificul stilistic al limbajului liric (niveluri fonetic, morfologic, lexical, sintactic) (*Ibidem*, pp. 151-180) este un studiu „de lux”, realizat „în baza liricii poetului” (*Ibidem*, p. 152).

Tema Eminescu, „unul din exemplarele cele mai splendide pe care le-a produs umanitatea” (Mircea Eliade), este o temă abordată de profesorul Vasile Bahnaru la începuturile devenirii sale filologice: „Inițial, am elaborat câteva articole despre ocazionalismele lexicale, adică despre cuvintele create de autori. De exemplu, verbul eminescian a *heineiza* cu sensul „a face poezie”, afirmă profesorul.

Considerăm studiile *Unele coordonate lingvistice ale limbajului poetic eminescian* (*Ibidem*, pp. 151-181) și *Naționalismul în publicistica lui Mihai*

Eminescu (*analiza semasiologică și pragmatică*) (*Ibidem*, pp. 277-302) „studii de poezie" ale culegerii *Pagini de lingvistică basarabeană* (2022).

Pasiunea și dragostea pentru adevărul lingvistic, pentru filologia autohtonă, pentru neamul românesc l-au format pe profesorul Vasile Bahnaru ca specialist notoriu consacrat al *Ars linguae Romaniae.*

Menționăm îndrăzneala lingvistului Vasile Bahnaru de a fi un promotor al abordării științifice netradiționale a problemei originii limbii române. Cercetătorul consideră că limba română, ca și celelalte limbi neoromanice, nu descinde din limba latină codificată în gramatici și vorbită de oamenii de cultură, scriitorii, oratorii și oamenii politici romani, ci descinde din dialectele vorbite în Balcani de populațiile antice, inclusiv de geto-daci, dialecte etichetate direcției de cercetare (pionierul acestei direcții de cercetare fiind Bogdan Petriceicu-Hasdeu).

În studiul *Despre o controversă lingvistică biseculară*: *cui aparţine primordialitatea? Limbii române*, *limbii dacice*, *limbii latine barbare sau …?* (Bahnaru, 2019, pp. 173-196), profesorul Vasile Bahnaru scrie: „… lingviştii care consideră limba română ca fiind mama tuturor limbilor europene […] au constituit Fundaţia *Gândirea* și editează revistele *Getica* şi *Dacia Magazin.* Aceştia, beneficiind de anumite principii şi metode de cercetare, se consideră în drept să se declare ca aparținând unui curent inovator pe care l-au intitulat *Noua Școală de Lingvistică Românească* (*Ibidem*, p. 173).

Argumentele invocate: 1. „limba străveche a dacilor era vorbită de o populaţie numeroasă şi răspândită pe un vast teritoriu, în timp ce latina, adică limba vorbită în *Latium*, nu putea fi creditată decât cu o vechime de câteva sute de ani, dacă e să ne luăm, să zicem, după anul de înfiinţare a Romei, 753 î.Hr." (Ionică, p. 33; *apud Ibidem*, p. 174); 2. „modalitatea de interpretare a etimologiei cuvintelor româneşti este taxată drept „raţionament defectuos", întrucât „dacă un cuvânt românesc seamănă cu unul latinesc, înseamnă că provine din latineşte (ex. *apă* versus *aqua*) […] dacă seamănă cu unul bulgăresc, e bulgăresc (*pleoapă* versus *pohlipka*)" etc.; 3. „unele „cuvinte clasificate ca fiind de origine necunoscută, în special pe temeiul unei pretinse asemănări cu limba albaneză" (*Ibidem*, p. 175).

Concluziile lingvistului Vasile Bahnaru sunt următoarele: „Prin urmare, poziția *Noii Școli Lingvistice Românești* este doar parțial corectă, în sensul că limba română nu descinde din limba latină, reprezentanții acestei direcții de cercetare exagerează însă în mod impardonabil, declarând că limba dacilor ar fi o cu totul altă limbă decât latina. Este adevărat că limba română, ca și celelalte limbi neoromanice, nu descinde din limba latină codificată în gramatici și vorbită de oamenii de cultură, scriitorii, oratorii și oamenii politici romani, ci descinde din dialectele vorbite în Balcani de populațiile antice, inclusiv de geto-daci, dialecte etichetate de protipendada romană ca fiind barbare, rustice, vulgare" (*Ibidem*, p. 191).

Din amintirile profesorului Vasile Bahnaru

„Dacă e să insistăm asupra primilor ani de activitate în cadrul Institutului, am să readuc în realitate un singur episod. Venind pentru prima dată la Academie, am observat pe palierul etajului al treilea un tablou de dimensiuni astronomice, care înfățișa pe amiralul Makarov și pe inginerul Popov, care ar fi inventat radioul și mi-am zis că bine ar fi dacă am să ajung într-o zi când acest tablou va fi substituit cu un altul, românesc. Şi vreau să vă anunț cu satisfacție că „visul idiotului s-a realizat" (vorba lui Ilf și Petrov): în 2010 sau 2011, fiind director al Institutului, am comandat pictorului Iurie Matei un tablou cu titlul convențional *Arborele culturii românești*, care ar include principalii oameni de cultură români, inclusiv cei originari din Basarabia. Cine dorește poate savura acesta tablou acolo unde l-am vrut să se afle încă în 1977. Așadar, visul meu a devenit realitate!" (Bahnaru, 2022b, p. 262).

Avem și o altă realitate – aprecierea rezultatelor științifice de notorietate ale profesorului Vasile Bahnaru de către specialiștii în domeniu, dar și de Domnia sa:

„Odată cu publicarea sutelor de articole de lingvistică și de vulgarizare a științei, am elaborat și am publicat vreo 15-20 de cărți și dicționare consacrate unor probleme de semasiologie, lexicologie, lexicografie, lingvistica generală, sociolingvistică etc.", menționează cercetătorul științific Vasile Bahnaru (*Ibidem*, pp. 257-294); un fel de a număra bobocii…

Concluzii. ***In memoriam.*** Profesorul Vasile Bahnaru și-a dedicat viața studiului filologiei, în special a lexicografiei românești. A semnat nenumărate monografii, dicționare, articole științifice consacrate aspectelor lexicale, gramaticale, stilistice, semantice ale vocabularului românesc. A avut o contribuție incontestabilă în dezvoltarea terminologiilor speciale în limba română din Republica Moldova. Considerăm întreaga activitate filologică a profesorului Vasile Bahnaru „carte de onoare" în repertoriul bibliografic științific din Republica Moldova, referindu-ne la personalitatea ***In aeternitate magister/ professor Vasile Bahnaru.***

Referinţe bibliografice:

1. BAHNARU, Vasile. *Ascensiunea în descensiune a limbii române în Basarabia*. Iaşi: Editura Princeps Edit, 20BAHNARU, Vasile. Dimitrie Cantemir, pionier al internaţionalizării terminologiei româneşti. În: *Terminology and translation studies. Plurilingual terminology in the context of european intercultural dialogue*, Cluj-Napoca: Scientia, 2011a, pp. 69-84.

2. BAHNARU, Vasile. *Mutații de sens*: *cauze*, *modalități*, *efecte.* Chișinău: Editura Știința, 1988.

3. BAHNARU, Vasile. Sistematizarea relaţiilor şi fenomenelor lexico-semantice în viziunea acad. Silviu Berejan. Philologia LX, ianuarie-aprilie, nr. 1, Chișinău: Pro Libra, 2018, pp. 3-15. Disponibil: https://philologia.usm.md/files/journals/arhiva/2018/1_Bahnaru_Sistematizarea.pdf

4. BAHNARU, Vasile. Note despre corelația dintre limba de stat, adevărul științific și drept (însoțit de interviu). În: *Portrete filologice. Institutul de Filologie Română „Bogdan P.-Hasdeu*". Coord.: CORCINSCHI, Nina, MINCU, Eugenia. Resp. de ediție: BRĂGUȚĂ, Ecaterina. Chișinău: Editura Unu, Fox Trading SRL, 2022b, pp. 257-294.

5. BAHNARU, Vasile. *Pagini de lingvistică basarabeană*. București: Editura Academiei Române; Brăila: Editura Istros a Muzeului Brăilei, 2022a.

6. BAHNARU, Vasile. Despre o controversă lingvistică biseculară: cui aparține primordialitatea? Limbii române, limbii dacice, limbii latine barbare sau…? În: *Anatol Ciobanu – omul cetăţii limba română*. *În memoriam*: *85 de ani de la naştere*, 17 mai 2019, Chişinău: CEP USM, 2019, pp. 172-196.

Notă: Articol elaborat în cadrul subprogramului de cercetare 010301 „Perspective interdisciplinare asupra fenomenelor de confluență și de confruntare în domeniile lingvistic, literar și folcloric în spațiul basarabean ca limes civilizațional și frontieră geopolitică", Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu" al USM.